

Dr. habil. Bujdosó Géza

Az ültetvények művelési rendszere és azok tartozékai

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült az Európai Unió támogatásával.

Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

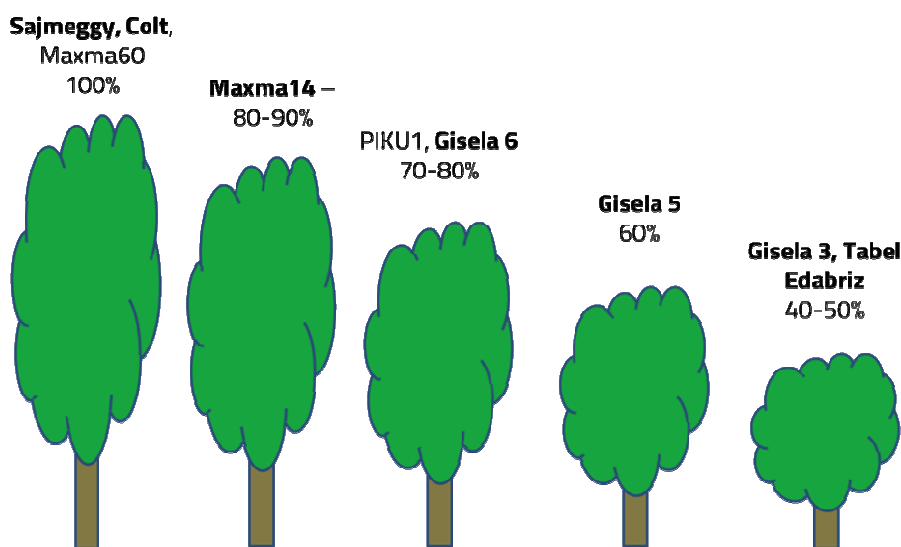
Művelési rendszer fogalma:

A művelési rendszer az ültetvény valamennyi **stabil elemét** jelenti, melyek alapján az egyes rendszerek összehasonlíthatók.

A művelési rendszer elemei:

- alany
- nemesfajta
- sortávolság
- tőtávolság
- támrendszer
- öntözőberendezés
- hálók

Alany: csoportosíthatjuk növekedési erély szerint: almástermésűek esetében igen erős, erős, erős-középerős, középerős, középerős-gyenge, gyenge, igen gyenge növekedési erélyű alanyokat ismerünk. Csonthéjas gyümölcsfajok esetében erős, középerős, gyenge növekedési erélyű csoportok ismertek.

Cseresznye alanyai növekedési erélyük sorrendjében (forrás: Agrofórum)

Nemesfajta: Számos sajátosságuk alapján lehet csoportosítani a fajtákat, úgymint érési idő, termésmennyiség, gyümölcs sajátosságok, kórokozók, kártevőkkel, abiotikus tényezőkkel szembeni viselkedés.

Sortávolság: Korábban nagy (7-10 m) sortávolságra telepítették az ültetvényeket, a mai intenzív termesztési technológiák alkalmazása során a

sortávolság lecsökkent 4-5 m-re, akkora távolságra, hogy a művelő eszközök „beférjenek” a sorba.

Tőtávolság: Jelentős csökkenés figyelhető meg a tőtávolságban is, a 8-10 m-ről 0,75 – 3 m-re történő telepítés figyelhető meg az utóbbi időkben.

Támrendszer: Leggyakrabban a huzalos támrendszert alakítják ki az ültetvényben, melyhez egyénileg rögzítik a gyümölcsfákat szintén huzal (ún. „kengyel”) segítségével. Ez némi oldalirányú mozgást eredményez a gyümölcsfának.

Intenzív, öntözött almaültetvény (forrás: karpataljalap.net)

Öntözőberendezés: A korábban alkalmazott teljes állomány öntözést felváltotta a gyümölcsfák egyedi öntözése mikro szórófejekkel, csepegtető öntözéssel, szivárogtató öntözéssel, vagy talaj alatti öntözéssel. Az öntözés során célunk, hogy a növény felületére minél kevesebb víz jusson. Fedőszínnel rendelkező almafajták esetében speciális öntözési mód a színező öntözés, mely során a gyümölcsfák felületére kis mennyiségű vizet jutattunk, a környezet hűtése céljából szüret előtt 4-6 héttel, a jobb fedőszín kialakulása céljából.

Csepegtető öntözés alma ültetvényben (forrás: tudásbázis.sulinet.hu)

Mikroszórófejes öntözés (forrás: <http://www.monarda.hu>)

Hálók: Az intenzív ültetvények lehetőséget adnak a gyümölcsfák betakarására különböző hálókkal, melyek megakadályozzák a madárkárt, jégkárt, esővíz érintkezését a gyümölcsökkel, így elkerülve a káros gyümölcsrepedést.

Jégháló almaültetvényen (forrás: Kite)

Madárkár elleni háló

Eső elleni hálóval takart cseresznye
ültetvény

Az extenzív, félintenzív és az intenzív termesztés rövid jellemzése a művelési rendszer elemei alapján:

	Extenzív termesztés	Félintenzív termesztés	Intenzív termesztés
alany	erős növekedési erélyű magonc alanyok	középerős növekedési erélyű magonc vagy vegetatív úton szaporított alanyok	középerős vagy gyenge növekedési erélyű vegetatív úton szaporított alanyok
nemesfajta	extenzív fajták	félintenzív fajták	intenzív fajták
sortávolság (m)	6-10	5-8	4-6
tőtávolság (m)	5-10	5-8	0,75-3
támrendszer	nincs	lehetséges	lehetséges
öntözés	lehetséges	lehetséges	szükséges
hálók	nincs	nincs	lehetséges

Ajánlott olvasmányok:

Inántsy F. (szerk.) (1992): Integrált almatermesztés kézikönyve. SzSzB Megyei nyomda.
Gonda I., Filep I. (2011): Az almatermesztés technológiája. Debreceni Egyetem Agrár- és Gazdálkodástudományok Centruma, Kutatási és Fejlesztési Intézet, Gonda István Bt., F. N. Fruit Kft.
Höhn M. Tóth M. (szerk.) (2013): Magyarország kulturflórája. Az alma. Agroinform Kiadó, Budapest.
Inántsy F. (szerk.) (1998): Integrált almatermesztés a gyakorlatban. Almatermesztők Szövetsége.

Források:

<https://agroforum.hu/szakcikkek/gyumolcs/intenziv-cseresznyetermesztes-lehetosegei-magyarorszagon/>

<https://karpataljalap.net/2016/12/14/gyumolcstermesztes-tamrendszerrel-avagy-anelkul>

<https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/szakkepzes/mezogazdasag/kerteszeti-alapismeretek/az-almatermesztes-termesztese/ontozes-az-almaultetvenyekben>

<http://www.monarda.hu/>

<https://www.kite.hu/gepek-eszkozok/kerteszeti-termekek-berendezesek/sikuro-jeghalo-es-tamrendszer/10/656>

Ellenőrző kérdések:

1. Mit jelent a művelési rendszer?
2. Milyen elemei vannak a művelési rendszernek?
3. Hogyan lehet csoportosítani az alanyokat és a nemesfajtákat?
4. Milyen változások történtek az intenzív ültetvények térhódítása során a sor- és tőtávolságban?
5. Mi jellemzi a gyümölcsültetvények támrendszerét?

6. Milyen öntözőberendezéseket ismer?
7. Mi ellen nyújtanak védelmet a hálók?

